PG/IIS/SAN/205/23(Old)

M.A. 2nd Semester Examination, 2023

SANSKRIT

PAPER – SAN-205(Old)

Full Marks : 40

Time : 2 hours

The figures in the right hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

Illustrate the answers wherever necessary

(सर्वे प्रश्नाः संस्कृतेनैव समाधेयाः)

विभाग–क

1. द्वयोः प्रश्नयोः समाधानं कार्यम्— 2×2

(क) वेदान्तस्य कीदृशः परिचयः सदानन्देन प्रदत्तः ?

(ख) कः यथार्थः गुरुः ? स केन प्रकारेण उपदिशति ?

(*Turn Over*)

(ग) का नाम जीवनमुक्तिः ?

2. कयोश्चिद् द्वयोः पङ्क्तेराशयः संस्कृतेन देवनागरलिप्या च लेख्यः— 4 × 2

(क) 'अहम् अज्ञ' इत्यादि अनुभवात् 'देवात्मशक्तिं स्वगुणैः निगूढाम् ।''

(ख) ''शान्तं शिवमद्वैतं चतुर्थं मन्यन्ते स आत्मा स विज्ञेयः ।''

(ग) 'तरति शोकम् आत्मवित् ।'

3. यथाभिमतं कश्चिदेकः प्रश्नः समाधेयः— 8 × 1

(क) वेदान्तसारस्थितमङ्गलाचरणश्लोकमाश्रित्य ब्रह्मणः स्वरूपं निरूप्यताम् ।

(ख) वेदान्तसाररीत्या पञ्चीकरणप्रक्रिया प्रतिपादनीया ।

विभाग–ख

4. द्वयोः समाधानं कार्यम्— 2 × 2

(क) 'अय व्याकरणम्' इत्यनुत्त्वा कथम् 'अथ शब्दानुशासनम्' इयुक्तम् ?

(*ख*) उत्सर्गापवादी'— को नाम उत्सर्ग ? को वापवादः ?

(*ग*) 'यथा लौकिकवैदिकषु'— इति 'लौकिकवैकिक' पदस्य कोऽर्थः ?

5. सप्रङ्ग द्वयोः व्याख्या कार्या— 4 × 2

(*क*) सक्तुमिव तितउना पुनन्तो यत्रधारा मनसा वाचमक्तत ।

(*ख*) अथ शब्दानुशासनम् ।

(*ग*) असन्देहार्थं चाध्येयं व्याकरणम् ।

6. एकः प्रश्नः समाधेय— 8 × 1

(*क*) अथ गौरित्यत्र कः शब्दः इति प्रश्नस्य महाभाष्यकारसम्मतम् उत्तरं प्रदीयताम् ।

(*ख*) सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे इति वार्तिकांशय महाभाष्यकार प्रदर्शितमार्गेण तात्पर्यार्थः निरूप्यताम् ।